

ADEVĂRUL

ABONAMENTUL:

Pe un an — — — 4 cor.

Pe 1/2 de an — — — 2 „

Pe 1/4 d an — — — 1 „

Un număr 8 fileri.

Pentru străinătate:

Pe un an — — — 6 cor.

Pentru America:

Pe un an — — — 2 dola i

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT
DIN UNGARIA

APARE ÎN FIECARE DUMINECĂ

Redacția și Administrația:

BUDAPESTA, VIII., CONTI-UTCA 4.

Aci sunt a să trimitte tot felul de scrisori, cereri și bani.
Tot aci să primesc anunțuri cu prețuri moderate.

Cătră frații muncitori!

Vinerea trecută a fost Vinerea neagră a întregii muncitorimi din Ungaria. În această zi Tisza prin garda lui a scos din parlament pe opoziționiști și partidul muncii a primit proiectul lui Balogh. A înfăptuit legea aceea, acărei țintă mărturisită e deadreptul să nimească presa liberă și mai cu seamă foile muncitorești. Noua lege de presă nu va face neplăceri foilor burgheze, cari servesc binele și interesele clasei stăpânitoare, — ci s'a făcut mai cu seamă contra presi ac leia, care ducă luptă împotriva sistemului de azi, care și-a îndreptat ascuțitul contra slugărniciei politice și economice; și critica aspră ce o fac foile noastre stăpânirii de totdeauna, voește legea nouă să o facă cu neputință. Pentru apărarea și întărirea vecinică a acestei stăpâniri a făcut guvernul noua lege de presă și înfiorătorii ei paragrafi. Astfel legea nouă nu înseamnă decât lanțuri noi pentru aceia, cari și până acum n'au primit dela stăpânitorii și guvernatorii țării decât lanțuri grele și cătuși.

Mai cu seamă pentru aceia ne va lovi și ne va apăsa această lege mai tare pe noi românii, căci până în ziua de azi numai foaia „Adevărul“ a fost singurul apărător sincer al binelui nostru, în jurul căruia stringându-ne, ne puteam spune păsurile și suferințele. Căci în toate privințele suntem asupriți: sărăcia ne doboară, școli destule nu avem, drept de întrunire nu ni-se dă bășilor nu li-e dată voie să se organizeze, să intre în grevă ori să se nemulțumească cu simbria de batjocură ce o primesc, — nu e permis a face nimic, căci nu e pe placul stăpânitorilor, ca muncitorii să-și îmbunătățească soarta.

Dar până acum un lucru totuși era îngăduit pe lângă sumedenia de opreliști. Era permis a face foaie, a o răspîndi; foaia vorbea în locul adunărilor oprite și foaia răspîndea lumina și adevărul, care altfel nu putea străbate printre popor. E adevărat, că și foile gătite le confiscău procurorii în cazuri destul de numeroase, — dar cel puțin era cu putință ca doleanțele și amărăciunea astrinsă în sufletele asupriților să se manifesteze prin puterea foilor. De acum nici asta nu va mai fi.

Acum nu numai răspîndirea foilor o va împiedeca guvernul, ci deadreptul va face cu neputință scrierea lor, aducând pe capul redactorului, a scriitorului, a tipografului, ba chiar și asupra publicului ce scriește cu informațiuni pentru publicare un potop groaznic de paragrafi despre responsabilitate și despăgubire. Dar mai ales va fi cu neputință a ne mai scrie jalbele, amărăciunile și suferințele, a încresta pe asupritorii și exploatații noștri și a desvâli înaintea lumii înfiorătoarea stare tristă în care se află muncitorimea din Ungaria.

Parlamentul feudal de azi a readus vremu-

rile din bătrini, a readus evul mediu, când se tăia limba celui ce îndrăznea a se plînge, se împărțea în patru trupul rebelilor, celor ce vedeau nedreptatea li-se scoteau ochii și celor ce auzeau vaetul poporului li-se turna plumb topit în urechi.

Cărmuitorii de azi ai țării s'au năpustit asupra unicului luptător ce-l mai aveam, a orbit-o, a surzit-o, a muțit-o și a tăiat în patru părți presa luptătoare a muncitorimeii. Și acum cred ei că nu vor mai fi plînsori — căci au tăiat limba celui ce vorbea, — cred că nu vor mai fi nedreptăți, căci au orbit presa care le vedea, — ei sunt de credință că nu se va ridica viscol din suspinurile jefuiților, căci presa nu mai aude suspinele povestitoare de suferințe și dureri.

Insă greșesc foarte cei-ce au pregătit noua lege de presă. Nu foile fac lupta — ele o poartă și o descriu numai. Mizeria dă naștere luptei iar exploatarea nemărginită o aprinde și o înfierbîntă.

Dar noi nici în trecut nu aveam libertate de presă deplină și totuși foile noastre s'au ridicat, au luptat și au devenit o putere uimitoare. Contra legii celei vechi am ajuns aici unde stăm azi, fiindcă am știut să ne apărăm. Fără voința stăpânitorilor și bazați numai pe puterile noastre ne am creiat o pleiadă mare de foi, cari sunt răspînditoare de lumină, luptătoare pentru libertate, sămănătoarele ideilor socialiste și groaza stăpânitorilor. — Dar munca și lupta noastră din trecut nu mai e de ajuns astăzi. Până acum am fost destui spre a ținea piept legii celei vechi, insă suntem puțin pentru viitor. Trebuie să ne întărim rîndurile și să ne încordăm puterile! Stăpânitorii au la îndemână felurite mijloace cu cari ne pot lovi. Noi nu putem face legi contra lor; puterea ni-e numai în numărul mare al nostru. De acest număr uriaș are teamă și stăpânirea. Deci pentru a putea lua lupta cu reușită contra legii noi de presă, trebuie să răspîndim și mai mult cuvântul adevărului, să câștigăm și mai mulți abonați noi.

„Adevărul“ e singura foaia a muncitorimeii române din Ungaria și pentru binele acesteia sunt scrise toate rîndurile, toate literile din ea. Noua lege de presă cu siguranță va atinge și pe „Adevărul“, iar noi cei ce ne aflăm în jurul lui, îi punem soarta în mâinile tovarășilor. Căci toți suntem chemați a lupta pentru întărirea și susținerea foii, de care avem iipsă ea și de pâinea de toate zilele. Așteptăm ea tovarășii să înțeleagă pericolul ce ne amenință și cu stăruință să înceapă singurul mod de apărare: a câștiga abonați și sprijinitori noi cât mai mulți.

Dreptatea e pe partea noastră și oricât de nemernici sunt potrivnicii — va trebui să învingem!

Râdeți!...

Guvernul după ce a gătat cu panamalele, cu legea votului universal, cu votarea reformei militare, cu „reforma“ legii de presă, nu putea să treacă pe lângă chestia naționalităților fără a nu o „rezolvi“ și pe aceasta. Voește să se împace cu naționalistii români și aceasta, — cam stîngaci ce-i drept, — îi va reuși să o facă; dar nu-i va reuși să mulțumească pe aceia, cari doresc o rezolvire adevărată a chestiunii. Că va fi contele Tisza un politician iscusit, aderent fanatic al conservatorismului și susținător înflăcărat al convingerilor sale reacționare, nu se îndoeste nimeni, dar că într'adevăr ar fi pătruns de o sinceritate în rezolvirea chestiei de naționalitate, asta nu e adevărat. Nu o putem crede.

Deci din punctul acesta de vedere, pactul pe care comitetul național român l-a încheiat s'au îl va încheia cu actualul guvern, pe noi socialistii nu ne poate surprinde de loc, știind foarte bine că un pact sau un compromis bun și sănătos, folositor întreg poporului românesc, domnii aceștia nu pot face, deoarece mulți sunt între ei de aceia, cari și până azi numai cu numele figurau ca naționalisti-opoziționiști, dar în realitate erau și sunt sprijinitorii guvernului de azi, care e cel mai declarat dușman al democrației.

Celce voiește însă binele întregului popor în astfel de împrejurări nici nu ar fi permis să se gândească la încheierea unui pact, care e în paguba democrației; pentru că celce slujește interesul democrației, acela slujește înseși interesele poporului, din al cărui sân a ieșit, iar în cazul de față democrația e călcată în picioare și reacțiunii i se dă un avînt mai puternic. Prin urmare comitetul partidului național încheind pactul cu guvernul, renunță la cele mai însemnate pretensiuni de mulțumire și înaintare ale poporului întreg, renunță la fundamentul existenței lui: la democrație.

Când țara întregă pretindea introducerea sufragiului universal, contele Tisza argumenta contra lui cu naționalitățile. Presupusa teamă de naționalități a făcut ca să treacă prin parlament o astfel de lege, care nu e numai spre răul naționalităților, în înțelesul strict al cuvîntului, ci mai cu seamă în contra acelor, cari pe umerii lor poartă cea mai mare parte din greotintul statului: a muncitorilor industriali, a muncitorilor agrari și a țărănimii. De aceștia i-a fost frică lui Tisza și nu de clasa intelectuală a naționalităților, știind el foarte bine, că pe aceștia îi poate împăca ușor. Aceasta e adevărul și nu altul. Nu frica de naționalități a îndemnat pe Tisza să facă o astfel de batjocură a legii electorale după cum a făcut, ci frica de democratizarea țării.

Nu ne mirăm deci că Tisza umblă să cîștige pentru principiile lui și pe intelectualii naționalistilor, știind el foarte bine, că toți deopotrivă o clasă reprezintă.

De aici a pornit Tisza de a stat și stă de vorbă cu comitetul partidului național român, fiind el convins, că acel comitet e compus din oameni de-o pănură cu partidul muncii. Unici sunt la pene, unici la stomac, toți dintr'o clasă să trag și o clasă reprezintă!... Împace-se!... Îmbătozeze-se, sărute-se, cânte și rîdă, a lor e lumea, căci poporul plînge!... Iar când poporul nu va mai plînge, nici ei nu vor mai rîde, căci risul lor va fi înăbușit în singe!..

(ep.)

CRONICA

IN ȚARĂ.

Cum se schimbă naționaliștii?

„Națiunea română pretinde libertatea de presă fără de nici o cenzură... fără povara grea a cauziunei...“

Acesta era un punct dintre cele mai însemnate ale cerințelor adunării naționale dela 1848 ținută pe Câmpul Libertății din Blaj. Și această cerință se află și azi în programul dela 1881 al partidului național român.

Dar au trecut vremurile și cu ele s'au schimbat și oamenii. Naționaliștii români de azi au părăsit cerința aceasta tocmai atunci, când ar fi trebuit să lupte și să o apere mai mult. În momentele acelea, când partidul muncii, cel născut din murdărie și fărădelege, se pregătea ca prin teroare să primească proiectul de presă, atunci naționaliștii români s'au astrins în Budapesta a se sfătui cum să lege pacea cu Tisza, ce subvenții și ce ajutoare să-i ceară pentru sprijinul ce i-l dau.

Ședința comitetului național român.

După o discuție de trei zile comitetul național s'a despărțit fără a lua vre-o hotărâre definitivă, rămânând ca să se adune încăodată și atunci să hotărască. După cum se știe, cauza acestei amânări a fost faptul, că comitetul nu s'a mulțumit cu garanțiile date de Tisza în privința împlinirii promisiunilor. S'a hotărât numai ca comisia de trei a comitetului, în care sunt delegați Mihali, Branște și Manu, să reia tratativele cu Tisza și după aceea să se convoace comitetul încăodată. Numiții domni Miercuri s'au și prezintat la Tisza, cu care au discutat timp mai îndelungat. În timpul cel mai apropiat se vor limpezi lucrurile. Pactul la tot cazul se va lega, pentru că înțelegerea această pretinde alt interes de guvernământ alui Tisza cât și actuala politică externă a Monarchiei.

Din Casa țării.

Săptămâna trecută zi de zi erau ședințele tot mai furtunoase și tot mai îndrjite. La toate ședințele scoteau afară pe opoziționiști cu nemiluita. După terminarea discuției generale a proiectului de presă, Vineri în 23 Ianuarie s'a început discuția amănunțită după artichii. Dar cum s'a început îndată s'a și isprăvit. Opoziționiștii au propus modificarea mai multor paragrafi, însă haita partidului muncii a ieșit din sărite și a provocat un scandal de nedescris, în urma căruia au fost scoși din parlament mai toți conducătorii opoziționiști. La vederea acestei volnicii toată opoziția a părăsit sala de ședințe în mod demonstrativ. Astfel a rămas în Cameră singur partidul muncii, care a primit apoi întreg proiectul. Așa s'a făcut legea de presă.

IN STREINĂTATE.

Ce va aduce guvernul Brătianu în România?

Ziarul „Românul“ din Arad, care mai erialaltăeri, când partidul conservator era la putere în România, cânta osane de laude la adresa conservatorilor, astăzi a luat-o pe altă coardă și într'un articol de fond de săptămâna trecută începe a ridica până la cer nou guven liberal și mai cu seamă pe șeful acestuia: Ion I. C. Brătianu. Astfel sunt toate foile burgheze-naționaliste. Ele își schimbă păreri după cum bate vântul și după cum le-o cere interesele lor de buzunar. Și nici n'am aminti despre lucrul acesta obiceiuit, dacă n'am citi în numitul articol pasagiul următor:

„D stinsul șef al partidului liberal va profita de experiența campaniei de astăvară spre a realiza o sumă de îmbunătățiri cari sunt necesare spre a umple unele goluri din organizația militară, goluri pe cari d. Brătianu primul a

avut ocazie a le remarca. Sigur că d. ministru de războiu va întreprinde o mare operă de sporire a contingentului și de perfecționare și complectare a armamentului.“

Ceia-ce în limba noastră a poporului înseamnă, că Brătianu a venit la putere cu ținta de-a înmulți numărul armatei, de-a mări cheltuielile militare și de-a încărea poveri noi pe spinarea țărănimei și muncitorimei române.

Nu de mult a spus-o un ministru englez: că armată e „nebulie organizată“ și pentru această nebulie, pentru întărirea militarismului criminal s'a angajat noul guvern român. Halal de așa guvern!

Pașa dela Petroșeni.

*
Interpeleție în parlament despre abuzurile lui Vasile Ianza.

Amintisem în numărul trecut, că deputatul opoziționist Székely Aladár a făcut o interpeleție în parlament în chestia confiscării foilor trimise la băieșii din Petroșeni, aducând vorba în Casa țării de faptele nedemne și ticăloase ale fibirăului român de acolo: Vasile Ianza. Astfel a ajuns a prinde de veste țara întregă despre fărădelegile acestui fibirău român, care neținind seamă de lege oprește foile ce se trimite pe seama băieșilor. Am spus și aceia în numărul trecut, că ministrul n'a dat zor cu răspunsul. E vorba doar de muncitori, — ei pot aștepta. Dealtfel dăm mai jos unele părți din interpeleția deputatului opoziționist:

„Cel mai elementar drept al tuturor oamenilor e a se organiza spre apărarea și realizarea intereselor lor materiale. Tot astfel e îndreptățit orișicine a se abona la foile cari lui îi plac, cari îi convin felului său de cugetare. Pe nimeni nu-l privește că eu ce fel de ziare ori reviste citesc și de unde le abonez. E caracteristic pentru stările din Petroșeni, că băieșii de acolo nu îndrăznesc a se folosi de dreptul acesta atât de primitiv, temându-se că dacă se va afla că ei citesc foi munci orești scoase de partidul socialdemocrat respective de Uniunea sindicatelor, vor fi scoși din lucru și rămân fără pâne.

Dar nevoia învață pe om. Și ei au găsit mod, cum să poată ajunge la citirea acestor foi. Au numit un bărbat de încredere în persoana lui Iosif Mainz, care primea toate foile într'un singur pachet și le împărțea la băieșii abonați.

Insă socoteala asta n'a reușit, căci spre nenorocirea lor, au făcut-o fără domnul fibirău. Pretorele acesta, despre ale cărui lucruri săvârșite vorbesc e Vasile Ianza, un stîp al inteligenței naționaliste române, care deja înainte acțiunei de împăcare a ministrului președinte s'a găsit de vrednic a fi numit stăpân între plebea miserabilă. Arată mai departe cum jandarmii din Petroșeni la porunca fibirăului stăteau strajă înaintea oficiului poștal de acolo și confiscau fără nici un drept toate foile ce seoseau pe seama băieșilor. S'a încercat mai târziu a se trimite foile pe altă adresă, dar înzadar: decâte ori ajungea pachetul acolo, totdeauna veniau jandarmii și îl înhățau. Iar bărbatul de încredere Iosif Mainz a fost pedepsit și cu bani, pentru că a îndrăznit să răspundească foile.

Zice, că dacă pe baza legii celei vechi se pot face astfel de nedreptăți, apoi la ce ne putem aștepta după noua lege de presă!? Stările astea te fac să crezi că Ardealul ar aparține deadreptul Rusiei. Dacă citim așa ceva în vreun roman anarhi t rusesc, zicem că-i exagerare, astea însă s'au întâmplat la noi în Ungaria, în anul Domnului 1913.

La urmă a făcut întrebarea următoare:

1. Are cunostință domnul ministru de interne, că Vasile Ianza, pretorele cercului Petroșeni totdeauna confiscă fără nici un decis legal foile trimise pe seama băieșilor?

2. Ce are de gând să facă pentru încetarea și pedepsirea abuzurilor?

Răspândiți pretutinden foaia muncitorească „A DEVERUL“.

Chemare

cătră țărani și industriașii români din Ungaria.

Azi, când trăim vremuri istorice, când și 'n sânul neamului nostru încep a se priveni rindurile, când naționaliștii români se dau pe față de dușmani ai poporului, ne cade bine văzînd, că tovarășii de pretutinden își înțeleg chemarea și cu toții se prind în luptă noastră a tuturor. Astfel și iubitul tovarăș din Blaj, Teodor Onișor, care în viața-i îndelungată a lucrat și printre naționaliștii români, a luat parte la luptele lor, a fost delegat în deputațiunea ce-a mers la regele în afacerea „Memorandului“ de pe vremuri, a jertfit adeseori, pentru că era d credință, că duce o luptă dreaptă și sfintă pentru drepturile și binele poporului românesc. Dar a venit timpul și a trebuit să vină, când tovarășul Onișor s'a convins, că naționaliștii români nu urmăresc decât scopuri de căpătuală, nu caută decât binele păturei lor — și atunci scărbindu-se de ei, a intrat în partidul nostru. Aici încă și-a ocupat loc printre cei dintii și contrar virstei lui înaintate, luptă cu o vervă mai mult ca tinerească.

Dar să-l lăsăm să vorbească el cătră tovarășii:

Muncitori! Voi sunteți puterea din lume; voi sunteți cei ce întoarceți pământul și umpleți hambarele cu grîu; voi sunteți cei ce intrați în adineul pământului și scoateți cărbunii, fierul, sarea și aurul; voi sunteți cei ce zidiți palate și temple; voi sunteți cei ce hrăniți adăpați și îmbrăcați lumea întregă, voi sunteți cei ce roșiți fierul și făuriți lanțuri de robie; voi sunteți cei ce mergeți înarmați cu puști și tunuri și omoriți, răpiți viața fraților voștri. Dar voi nu vedeți, nu vreți să simțiți și să credeți decât numai dușmanilor voștri! Creerul vostru e sărac de știință, mintea întunecată de fariseism religionar și național. Nepăsarea este mare în sufletul vostru și aceasta e pagubă mare pentru voi și pentru toți muncitorii. Voi ați uitat cu totul cântecul ce zice: „unde i unu nu-i putere, unde-s doi puterea crește și dușmanul nu sporește“ și voi cei mulți și tari vă lăsați trași pe sfoară, vă lăsați conduși de o mână de capitaliști și aristocrați.

Dacă vreți să mai aveți un bine pe pământ, și să nu vă blasteme strănepoții — uniți-vă cu toții în partidul nostru socialdemocrat internațional, căci numai acolo veți găsi adevărați și increzuți frați de luptă. Toate celealalte partide ne sunt dușmane și ne trag pe sfoară. Naționaliștii pactează cu guvernul, spre a ne preda legați în fere, ca ei să primească ranguri și domnii.

Partidul nostru nu vrea gălagie, răpire și vărsare de sînge — ci pace și bunăinvoire între oameni pe pământ. Natura ne-a dat acest rai pământesc la toți egal, ca în el să putem trăi cu toții. Căci doar toți suntem fii acestei naturi și 'n privința aceasta toți suntem egali. Toți ne naștem la fel și oricare dintre noi cu o moarte suntem datori.

Dar stăpânitorii, oligarhia unită din toată lumea, propagă pismă și ură între state, între popoare și între frați. Aceasta o știu și o cunosc din lupta mea purtată în partidul național.

Partidul nostru luptă în primul rînd pentru dărimarea lumii nedrepte de azi și pentru creșterea alteia, în care toți oamenii ce o compun să fie îndestulați și fericiți. Iar spre ajungerea acestui scop măreț, pretinde deocamdată următoarele reforme și îmbunătățiri: votul universal direct, egal, secret și după comune; desființarea Casei mogaților; desființarea armat permanente, înarmarea poporului și instruirea lui, ca să fie capabil de apărare; desființarea tuturor legilor și ordinațiunilor, cari împiedecă libertatea de agitație și exprimării de păreri. Cerem libertatea deplină a presei, organizarea învățămîntului de stat și comunal, întreținerea școlilor de cătră stat. Impărțirea dreptății și apărarea dreptului în mod gratuit. Dările proporționate pe venit, avere și moștenire. Desființarea dărilor indirecte pe obiecte de consum. Desființarea monopolului pe tabac, desființarea vămii de pe alimente. Scutirea de dare a câștigului necesar existenței zilnice. Pădurile, apele, minele să treacă în proprietatea comună și cerem reducerea numărului oficianților și al salarilor lor, etc.

Acestea ne sunt dorințele, pe cari voim să le înfăptuim în timpul cel mai scurt. Deci să

luptăm cu bărbăție, ca să le putem dobîndi.

Fraților! Curățiți vă sufletele de egoism și lașitate și îmbrățișați cu toții socialismul, că el singur este acela, care luptă credincios pentru pâinea și munca voastră. Vedeți cum plînge și se svîrcolește copilășul mic când e flămînd și nu înceată pînă mamă-sa nu-l alăptează, pentru că hrana e prima condițiune de viață. Și noi muncitorii avem mai mare lipsă de pâine și muncă dreaptă decât ȧ ericalii și naționaliștii, pentru că noi îi susținem și pe ei și când nu vom avea noi — atunci vor muri și ei de foame ca trîntorii părăsiți de albine.

Fraților! Ca să ne putem deștepta cu toții din somnul cel vechiu, să citim și să răpîndim cât mai mult foaia noastră „Adevărul“, care e singura foaie românească din Ungaria, ce luptă pentru binele muncitorimei.

Trăiască socialdemocrația!

Teodor Onișor.

Puterea idealului.

Lupta lucrătorilor tipografi din Austria.

Se împlinesc șase săptămâni decînd s'a iscat în Austria o luptă înverșunată între lucrătorii tipografi și proprietarii de tipografii. La 31 Decembrie 1913 era să expire tariful tipografilor din Austria, legat în conțelegere cu proprietarii de tipografii înainte cu cîtva ani. Trimișii lucrătorilor au încercat a se înțelege pe cale pașnică cu trimișii proprietarilor, și au folosit toate mijloacele bune pentru a statorii iarăși un nou tarif între lucrători și proprietari; dar trimișii proprietarilor nici n'au voit să audă de cererile drepte ale lucrătorilor, ba în mod provocător au întrerupt ședințele pentru statorirea noului tarif.

Încă cu cîteva luni înainte unii dintre proprietarii de tipografii au trimis în toate părțile colegilor lor circulare, pentru a se pregăti de luptă contra lucrătorilor. În fruntea acestor șarlatani se afla întreaga șleahță a creștin-socialilor, cari fiind plătiți mișelește de clasele stăpînitoare, strigau în gura mare: „Trebuie nimicită cu orice preț organizația lucrătorilor tipografi, — organizația cea mai puternică și de model în Austria, — ca apoi prin nimicirea ei să putem răpune și pe cele alte organizații, cari stau pe baze socialiste!“ Aceasta era dorința tuturor hoților muncii lucrătorilor, dar alta era dorința poporului, a milioaneilor de asupriți. Întocmai după proverbul: „Sameni de vînt — culegi furtună“, așa și această provocare a stîrnit adînci valuri de ură și răsbunare în rîndurile muncitor mei austrieci.

Încă la începutul lui Decembrie 1913 unii dintre proprietarii de tipografii, — neașteptînd expirarea tarifului, — au început a exclude pe lucrători. În urma acesteia, cei mai mulți dintre lucrători, indignați peste măsură, au recurs îndată la rezistența pasivă. Neliniștea a cuprins în scurt timp pe toți lucrătorii tipografi. Prin adunări s'a votat pretutindeni lupta pentru respingerea atacului nedemn de timpurile înaintate în care trăim. În acelaș timp din toate părțile lumii muncitoare sosesc cuvinte de împărbătare, și din partea lucrătorilor tipografi din toate părțile chiar ajutoare bănești. Fondul de grevă al lucrătorilor tipografi astfel în scurt timp se mări în mod uimitor.

Pela mijlocul și cătră sfîrșitul lui Decembrie 1913 au intrat deci în luptă șasesprezece mii de lucrători tipografi. Insufletețirea cea mare și puterea idealului socialist, de cari erau pătrunși acești lucrători, vorbește prin faptul, că mulți erau angajați de cîte 25—35 de ani la cîte o firmă și acum ascultînd ordinul organizației și au dat singuri abdicarea. Mulți dintre greviști, cari au cîte 5—7 copii, privesc cu încredere în biruința idealului lor.

Deja în săptămînile dintîiu ale grevei mai multe zeci de tipografii din diferite orașe au subscris noul tarif. Pînă în timpul de față peste 200 tipografii cu peste cinci mii de lucrători au subscris deja noul tarif al lucrătorilor. Așadar peste zece mii de lucrători tipografi sunt încă în luptă. Speranța în izbînda cât mai apropiată și sigură este generală în masele poporului.

Unei muncitorimi demne și conștiente de chemarea ei nu i-se va putea imputa nicicînd că luptă fără ideal, căci de data aceasta s'a dovedit că de Insufletețită poate fi clasa muncitoare pătrunsă de adevărul său ideal. În legătură cu lupta aceasta îmi amintesc strofele unui binemeritat poet al nostru, care cu pană de foc descrie lupta și însușiri e acestui ideal:

„Iar cînd o lume geme în noapte și'n greu jug,
Cînd bunurile vieții doar cîtiva inși le sug,
Cînd curg atîtea lacrimi amare și fierbinți,
Cînd sunt atîtea chinuri, atîtea suferinți,
Atît amar și sbucium cumplit pe-acest pămînt,
Fugarul gînd oprește-l dincoace de mormînt,
Și vezi că-i dulce viața și-i dulce ca să știi
Luptînd, că pierе noaptea nemernicei robii,
Și vezi că-i dulce lupta și-i dulce ca să poți
Să lupți să fi viața frumoasă pentru toți!“

Wg.

—n—ș.

Intrunire românească în Berlin.

Sîmbătă la 24 Ianuarie au ținut muncitorii români din Berlin o intrunire în localul societății lor, la care s'a vorbit despre starea poporului român din Ungaria. Intrunirea a fost deschisă la orele 9 seara sub președinția tovarășului Vasile Dobrescu, care în cîteva cuvinte arată scopul intrunirii și dă cuvîntul tovarășului Gheorghe Androne, care vorbește pe larg despre starea tristă în care se află românii din Ungaria, cum acest popor e asuprit din toate punctele de vedere, atît ca națiune cît și ca clasă. Pentru că preinșii reprezentanți ai lui, în loc să se intereseze de soarta poporului, ei fac pacturi cu Tisza, spre a primi cîteva scaune de deputați și fișpani. În școlile românești, cari se află în mâinile popilor, poporul în loc să se lumineze, mai mult să întunece și să îndobitoceste. Iar bănci e românești din Ungaria robesc și store poporul într'un mod revoltător. După dînsul a urmat

Tovarășul Ionel Taflan, care într'o vorbire caldă arată, cum o clasă de trîntori a dus poporul într'o mizerie atît de mare, încît nu-l poți compara nici cu o națiune din Ungaria. Iar partidul naționalist în loc să lucreze pentru îmbunătățirea sorții poporului, se frînge după căpătuală. Vorbitorul arată mai pe larg cum se procedează la alegeri, cînd poporul e îmbătat cu alcool și pe urmă e dus la votare. În dese cazuri să întîmplă, că jandarmii împușcă pe bieții oameni fără de nici o vină. Spune că datorința noastră de adevărați fii ai poporului e să mergem în mijlocul lui și să l trezim la o viață mai bună.

Tovarășul Michael Kramf vorbește despre mișcarea socialistă din Ungaria. Face un mic istoric al ei arătînd pe scurt fazele prin cari a trecut. Constată că mișcarea aceasta din cauza prea puținei atențiuni ce i-s'a dat de către muncitorime, e prea slabă pentru a veni în ajutorul poporului. Prin mai multe exemple arată cum muncitorii români sunt cei mai exploatați, din cauza lipsei de cultură. Spune cum în Budapesta sunt mii de muncitori români aduși din diferite părți ale Ardealului și sunt băgați prin fabrici, unde lucrează cu prețul cel mai redus. Sfătuește pe cei prezenți că fiecare are datoria a se duce în mijlocul poporului, a-l lumina și a-i arăta calea cătră desrobire.

Tovarășul A. Niculescu spune, că dacă țărănul român din Ungaria e asuprit, apoi starea țărănului din România e cu mult mai rea, din cauză că e robit economic de boierul român, n'are școi încît cea mai mare parte sunt neștiutori de carte. Cea-ce se întîmplă în Ungaria cu închiderea școlilor românești, acelaș lucru îl fac guvernanții din România cu școlile bulgărești din Cadrilater, care în mod hoțesc l-a răpit del. Bulgaria. Însă poporul nu trebuie să aștepte mîntuirea dela cei de sus, ci el prin el trebuie să se desrobească.

Tovarășul Sofron Gișo arată cum în diferite părți ale Ardealului poporul român trăește mai rău decît vitele, fiind lipsit de școli și fiind îndobitocit de preoți, spunînd că față de această stare a poporului noi nu trebuie să stăm nepăsători și avem datorința sfînta a-l lumina.

Tovarășul Vasile Dobrescu luînd cuvîntul arată pe larg cum în trecut conducătorii poporului român erau mai sinceri, își sacrificau și viața pentru binele neamului, cum au fost Horia, Cloșca, Crișan și Avram Iancu, iar cei de azi în loc de-a urma pilda din vechime, ei tradează poporul, făcînd pacturi murdare cu politicianii unguri, pentru a li-se da cîteva mandate de deputați și posturi de fișpani. Dar dacă acești nemernici vînd interesele poporului, apoi datorința noastră este să ieșim în mijlocul lui și să-i arătăm ca ea cătră desrobire, îndreptîndu-l spre partidul socialist-mocrat. Singurul partid, care luptă pentru binele clasei muncitoare. Tovarășii ce se află în străinătate mai au datorința de-a sprijini mișcarea din Ungaria atît moraliceste cît și materialiceste. Să nu uităm fondul de agitație, care avem datorința a l susține, căci e singurul fond prin care se mai poate face agitație în popor. Să abonăm și să citim „Adevărul“, singura foaie românească din Ungaria, care se ocupă cu starea dureroasă în care zace poporul. Să nu perdem un moment a nu ne cultiva, ca noi fii poporului luminîndu-ne să putem fi de folos clasei desmoștenite din care facem parte.

Cu acestea s'a sfîrșit intrunirea la orele 12 noaptea.

Raportor.

ȘTIRI

Datorințele muncitorilor.

Cari sunt datorințele muncitorului în mijlocul clasei sale? Să o spunem deschis: Proletariatul luptător are o mulțime de potrivnici și dușmani, peste multe piedeci trebuie să treacă, pînă ce poate ajunge cu cîte un pas înainte. Dar totuși, pînă în ziua de azi cei mai neîmpăcați dușmani ai muncitorimei luptătoare, sunt înșii muncitorii. Ce am fi noi în lume, dacă fiecare muncitor ar fi conștient de puterea noastră, dacă fiecare am avea mintea curată și inima plină de curaj!? Din ce trăese dușmanii noștri? Din neștiința și nepăsarea multor tova ai dintre noi, fiindcă neștiința și nepăsarea foarte pe mulți ne-a copleșit. De aceia sunt numeroși rătăciții, cari stau gata spre tradarea fraților lor muncitori. Deci o putem spune limpede, că adevărata datorință e a organiza muncitorimea pe seama socialdemocrației; de-a trezi în ea conștiința de clasă și de ai da o școală sănătoasă în luptă.

Noi nu așteptăm bunătatea stăpînitorilor, nu ne trebuie nici milostenia celor ce stau de parte de luptă, căci dacă ne vom asocia odată, dacă vom deveni solidari, atunci noi vom fi totul în lumea asta! Vom fi o putere, care va fi în stare să-și dicteze neștersele și vecinic înmăltătoarele ei leg! Dar suntem învinuți și ni-se zice: că noi îndepărțăm din fabrici și ateliere și nimicim pe muncitorii neorganizați, numai ca să câștigăm mai multă pâine pe seama celor organizați. Însă e știut, că îmbunătățirea relațiilor de muncă e rodul puterii proletariatului; starea muncitorimei numai într'u atît e mai bună, cît se estinge puterea ei. Așadar, cum vom putea noi să respectăm pe muncitorul acela, care deși gustă din binele ajuns pe urma luptei, se r trage și nu voește să contribuie și el cu obolul său la speșele pregătirilor noastre? Oare îi cerem noi lucruri nedrepte, pe cari nu le poate îndeplini? Doar noi numai ac ia pretingem, ca muncitorii toți să intre în organizații și să contribuie cu toții la speșele luptei ce se duce pentru o viață mai bună!

Fiecare muncitor să propage ideea, că acela ce se angajază ca spărgător de grevă, e vinătorul, e trădătorul tovarășilor săi, iar acei care e neorganizat în neștiință păcătuește contra intereselor tovarășilor lui. Față de acești muncitori cu drept cuvînt se poate manifesta ura și disprețul, pentru că aceia, cari nu-și împlinesc datorităle de proletari, aceia slăbesc lupta muncitorimei și sunt în dauna clasei lor.

*

— Maxim Gorki s'a reintors din Italia, unde trăia refugiat și acum se află în Finlanda, care e sub stăpînire rusească. Îndată ce marele scriitor a trecut granița Rusiei poliția a început să-l urmărească și-l păzește la tot pasul.

— Cheltuelile Italiei cu războiul tripolitan. Săptămîna trecută a ieșit la iveală, că războiul din Tripolis a costat Italiei suma uriașă de 1100 milioane lire. Faptul acesta a stîrnit surprindere între cercurile politice din Italia, cari nu se așteptau la o sumă atît de mare.

